

Finansinspektionen

Vår referens/dnr:

224/2016

Box 7821

Er referens/dnr:

103 97 Stockholm

FI 15-17483

2016-11-18

Remissvar

Förslag till ny trafikljusmodell

Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att yttra sig över Finansinspektionens förslag till ny trafikljusmodell och kan konstatera att Finansinspektionens förslag till förändringar av det tillsynsverktyg som trafikljuset utgör går långt utöver vad som är lämpligt. Föreningen avstyrker att föreliggande förslag genomförs. Finansinspektionen bör istället nöja sig med att rensa bort de regler som berör skadeförsäkring. Övriga regler i nuvarande trafikljus bör bibehållas oförändrade

Övergripande

Tjänstepensionerna och därmed sammanhängande anställningsförmåner har mycket stor ekonomisk omfattning i Sverige. Den största delen av förmånerna tryggs i försäkringsföretag, men även andra former är vanliga.

Svenskt Näringsliv har ett starkt intresse i de regelverk som gäller för försäkrings- och tjänstepensionsverksamhet eftersom vi ingått överenskommelser om avtalsförsäkringar och tjänstepensioner. De senare berörs av trafikljuset och de förändringar som föreslås.

Utformningen av regelverken för tjänstepensioner måste vara stabila och utformas så att de möjliggör en effektiv och säker förvaltning av dessa anställningsförmåner. I detta ligger att det måste ges förutsättningar för långsiktigt god avkastning på det avsatta kapitalet. De förslag som nu presenterats av Finansinspektionen innebär nya förutsättningar för förvaltningen av stora delar av tjänstepensionsverksamheten samtidigt som de är avsedda att gälla endast för ett fåtal år. Dessutom synes delar av förslagen vara dåligt underbyggda. Det föreslagna regelverket riskerar att minska effektiviteten och därmed försämra förutsättningarna för att ge bra pension. Konsekvenserna kan således bli att företagens kostnader för tjänstepensioner kommer att öka och/eller att de anställdas pensioner bli lägre. Detta riskerar att minska intresset från företagen att medverka till tjänstepensionsförmåner för de anställda.

Trafikljuset

Trafikljuset har under de drygt 10 år som det har tillämpats i allt väsentligt fungerat mycket bra som tillsynsverktyg för Finansinspektionen och som solvensnorm för försäkringsbolagens och tjänstepensionskassorna tjänstepensionsverksamhet. Trafikljuset har väglett både försäkringsbolag och Finansinspektionen genom Lehmankraschen 2008 och eurokrisen 2011 utan att några fallissemang inträffat i branschen. Modellen innehöll inledningsvis problematiska inslag, men de är numera i allt väsentligt eliminerade genom införandet av räntegolvet och UFR-modellen.

Svenskt Näringsliv ställer sig därför mycket frågande till påståendet att nuvarande modell inte på ett tillfredsställande sätt skulle spegla berörda företags tjänstepensionsverksamhet och riskerna i den. I skenet av hur nuvarande trafikljus har fungerat och tillämpats bär detta påstående helt enkelt inte trovärdighetens prägel.

I frågor och svar anger Finansinspektionen som skäl för att modellen behöver ses över att nuvarande modell omfattar även skadeförsäkringsföretag och livförsäkringsföretag och att modellen därför inte på ett tillfredsställande sätt speglar tjänstepensionsföretagens verksamhet och risker. Svenskt Näringsliv finner det fullt naturligt att Finansinspektionen nu rensar ut sådana delar i trafikljuset som endast har bäring på skadeförsäkringsverksamhet.

Kapitalkrav

Den föreslagna nya trafikljusmodellen innebär avsevärt skärpta kapitalkrav (även om Finansinspektionen valt att kalla det för kapitalbehov) jämfört med nu gällande modell. Trafikljuset blir i praktiken ett kapitalkrav som blir normerande för de bolag som omfattas av det. Det nya trafikljuset kommer därför att få en stor påverkan på berörda bolags placeringsverksamhet, möjligheter till risktagande och möjligheter att generera en god avkastning.

Svenskt Näringsliv menar att så pass genomgripande förändringar i affärsförutsättningarna för en så viktig bransch som tjänstepensionssektorn måste föregås av mycket grundliga analyser. Detta saknas i det remitterade förslaget.

Ett temporärt regelverk

Förslaget innebär att en ny trafikljusmodell skulle komma att tillämpas under en i sammanhanget högst begränsad period – högst tre år för berörda försäkringsbolag och cirka två år för tjänstepensionskassorna. Svenskt Näringsliv ifrågasätter starkt nyttan med att genomföra så pass genomgående förändringar som nu föreslås för en så kort period som det handlar om. Detta gäller särskilt mot bakgrund av att den nuvarande modellen i allt väsentligt fungerat och fungerar väl.

Stor risk för marknadsturbulens på kort sikt

Det som oroar Svenskt Näringsliv mest med Finansinspektionens förslag är de kraftiga skärpningar av solvenskapitalkravet som de medför.

Risken är uppenbar för att skärpningarna av solvenskapitalkravet i det korta perspektivet kommer att framtvunga betydande omallokeringar i tjänstepensionsportföljerna, med utförsäljningar av risktillgångar såsom aktier, fastigheter och kreditpapper och kraftigt ökad efterfrågan på statspapper som följd. Eftersom det rör sig om placeringstillgångar på tusentals

miljarder kronor kan detta orsaka stor turbulens på både ränte- och aktiemarknaderna. Denna aspekt kan vi inte se att Finansinspektionen alls har beaktat i sin konsekvensanalys.

Denna risk blir desto större av att Finansinspektionen avser att det nya regelverket ska implementeras mycket snart och utan infasning – redan under första kvartalet 2017.

Stor risk för lägre pensioner på lång sikt

I det längre perspektivet kan överdrivna solvenskapitalkrav slå mycket hårt mot tjänstepensionsföretagens möjligheter att generera god avkastning. Den skärpning av solvenskapitalkraven som Finansinspektionen nu föreslår - med den minskning av risktillgångar i tjänstepensionsportföljerna som dessa realistiskt sett kan antas framtvinga- kan antas minska den förväntade avkastningen på det samlade svenska tjänstepensionskapitalet. Med antagande om att det handlar om ett kapital om minst 2000 miljarder kronor skulle en minskning av den förväntade avkastningen med exempelvis 1 % per år medföra totalt cirka 20 miljarder kronor i förväntat lägre avkastning varje år.

Risken är uppenbar för att detta också kommer att resultera i påtagligt lägre pensioner, vilket i sin tur kommer att slå även mot samhällsekonomin i stort. Inte heller denna högst reella risk synes ha beaktats i Finansinspektionens konsekvensanalys.

Aktsamhetsprincipen

Alltför försiktiga och riskminimerande placeringsstrategier kan stå i strid med aktsamhetsprincipen – som är en av de bärande principerna enligt tjänstepensionsdirektivet och även gäller enligt försäkringsrörelselagen – eftersom de riskerar att leda till låg avkastning på pensionskapitalet och därmed lägre pensioner.

Aktsamhetsprincipen ställer krav på tjänstepensionsföretagen att göra en avvägning mellan dels den del som syftar till att förebygga att de inte klarar av att infria sina garanterade åtaganden, dels den del som syftar till att ge realistiska möjligheter till god avkastning på tjänstepensionskapitalet. Det framgår inte i promemorian att Finansinspektionen gjort någon sådan avvägning överhuvudtaget. Det redovisas inte heller någon motivering till varför skärpta solvenskapitalkrav nu behöver införas, eller i hur stor utsträckning Finansinspektionen förväntar sig att de skärpta solvenskapitalkraven minskar risken för fallissemang bland tjänstepensionsföretagen.

Sammanfattningsvis

Med hänsyn till de betydande risker det skärpta trafikljuset medför avstyrker Svenskt Näringsliv att Finansinspektionen inför det nya trafikljuset.

SVENSKT NÄRINGSLIV



Peter Jeppsson